

Veterinarsko javno zdravstvo

- doprinosi tjelesnom, mentalnom i socijalnom dobrostanju ljudi kroz primjenu veterinarske nauke,
- glavno područje aktivnosti u ovoj oblasti su zoonoze, ali i
- rizici po zdravlje ljudi s velikim ekonomskim i ekološkim posljedicama posebno ispoljeni u okolnostima čvrstih veza i međuzavisnosti humane i životinjske populacije.

Zoonoze

Zoonoze su zarazne i parazitarne bolesti čiji su uzročnici sposobni izazvati zdravstvene probleme i kod životinja i kod ljudi.

Stoga se u svakodnevnoj terminologiji koristi objašnjenje kako su zoonoze zajednička oboljenja životinja i ljudi.

Izuzetno je važno naglasiti da uzročnici ovih oboljenja mogu prelaziti i prelaze sa životinja kontaktom, te putem njihovih proizvoda, nus proizvoda ili na druge načine na ljude, ali i obratno.

Što je **zdravstvena kontrola životinja lošija**, veći je rizik prisustva **uzročnika** zoonotskih oboljenja u njihovim organizmima.

Rizik oboljevanja od zoonoza posebno je veliki kod djece, starijih osoba i drugih rizičnih kategorija ljudi kao što su hronični bolesnici.

Mikroorganizmi i organska materija

Mikroorganizmi predstavljaju veoma važnu kariku životnog lanca, a takođe su i bitan segment ukupnih bioloških faktora životne sredine.

Zbog veoma velikog reproduktivnog potencijala (praktično geometrijskom progresijom), te izraženih sposobnosti **transformacija** i **mutacija**, svi su mikroorganizmi potencijalno opasni za čovjeka i druge životinjske vrste.

Ova konstatacija se posebno odnosi na grupu mikroorganizama toplokrvnih životinja. Inače, realna i optimalna životna sredina za mikroorganizme su **makroorganizmi** sa kojima ovi životni oblici uspostavljaju **parazitski odnos**, ali i svojevrsnu veoma važnu formu **simbiotskih odnosa**.

Prisustvo mikroorganizama u makroorganizmima ne znači uvijek bolesno stanje niti najavu bolesti. Razlikujemo dvije grupe mikroorganizama. Prva grupa su **uvjetno patogeni**, a druga **obligatno patogeni**.

U praksi se ponekad navodi i treća grupa – **apatogeni mikroorganizmi**, mada takav status obzirom na međusobni odnos makro i mikroorganizama nije objektivan.

Mikroorganizmi se iz jednog u drugi makroorganizam mogu prenijeti izlučevinama, supstratima, proizvodima i dijelovima tijela, dakle uglavnom uvijek inkorporirani u **organsku materiju** koja ih uz to, u vanjskoj sredini, štiti od po njih uglavnom negativnih uticaja najvećeg broja fizičkih i hemijskih faktora životne sredine.

Transfer u makroorganizme moguće je ostvariti i putem drugih, neživih medija bogatih organskom materijom kao što su stočna hrana, voda, tlo, zrak.

Reprodukciju mikroorganizama moguće je donekle kontrolirati ograničavanjem razmnožavanja i širenja, ali nikako ne trebamo imati iluziju da ih možemo potpuno uništiti. Takva nastojanja nisu ni razumna jer su, kao što je to već navedeno, neophodni u lancu životnih procesa na planeti Zemlji.

Mikroorganizmi se drže pod kontrolom na različite načine od kojih je svaki prioritetno uvjetovan kontrolom količina organske materije u vanjskoj sredini, a tek potom izvođenjem drugih postupaka.

Otpadna organska materija animalnog porijekla (OOMAP)

Animalni otpad iz primarne stočarske proizvodnje

Animalni otpad iz procesa finalizacije stočarskih proizvoda

Animalni i drugi otpad iz medicinskog segmenta veterinarske djelatnosti

Otpad iz veterinarskih dijagnostičkih institucija

Otpad od divljih životinja i kućnih ljubimaca

OOMAP i zdravlje životinja

Životinja je zdrava ukoliko uspostavi i održava koristan simbiotski odnos sa brojnim vrstama mikroorganizama koji stalno ili povremeno nastanjuju skoro sve njene organske sisteme.

U ovakvom odnosu ne postoji, ili ima veoma malo prostora za **obligatno patogene mikroorganizme** čije prisustvo uglavnom prouzrokuje bolest ili bolesno stanje.

Bez obzira o kojem vidu odnosa je riječ, prisustvo mikroorganizama u životinjskim organizmima ima za posljedicu njihovo izlučivanje u vanjsku sredinu i to iz svih organskih sistema koje nastanjuju.

Najčešće se to čini kroz izlučevine prebogate organskom materijom **putem** probavnog ili disajnog trakta, te kroz različite proizvode animalnog porijekla.

Zdrave životinje će fiziološki i kroz svoje proizvode uvijek izlučivati uvjetno patogene, a bolesne i **obligatno patogene mikroorganizme**.

OOMAP i zdravlje ljudi

Čovjek je zdrav ukoliko uspostavi i održava koristan simbiotski odnos sa brojnim vrstama mikroorganizama koji stalno ili povremeno nastanjuju skoro sve njegove organske sisteme.

Između ostalog, u kontakt sa **obligatno patogenim mikroorganizmima** može doći preko životinjskih izlučevina, proizvoda animalnog i biljnog porijekla, ali i preko kontaminiranih segmenata životne sredine sposobnih da u različito dugim vremenskim periodima konzerviraju organsku materiju sa inkorporiranim mikroorganizmima.

Rizik infekcije ljudi povećava se proporcionalno sa povećanjem broja životinja, količinama njihovih proizvoda i intenziteta kontaminacije životne sredine OOMAP.

Veterinarski pregledi, kontrole i nadzor nad životinjama i njihovim proizvodima....?, dobra proizvodna praksa, kao i različiti vidovi certifikacije imaju za cilj umanjenje rizika infekcije ljudi **patogenim mikroorganizmima** porijeklom od životinja, ali i ljudi.